



Sammanfattning

Inledning

I den här rapporten sammanställs uppgifter om försäljningen av alkoholdrycker i Sverige under perioden 1861–2023. I rapporten analyseras den äldre statistiken och sammanfogas med aktuella uppgifter. Tidsserien över försäljningen omfattar 162 år.

Resultat

Den totala försäljningen

Det har skett mycket kraftiga förändringar i valet av drycker. I början av perioden dominerades försäljningen av sprit men i slutet var vin den dryck som det såldes mest av, mätt i ren alkohol. Under de första två decennierna av perioden låg den totala försäljningen på i genomsnitt nästan 9 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. År 1874 registrerades den högsta försäljningen med 11,3 liter.

Försäljningen har över tiden påverkats av olika faktorer. Vid högkonjunkturer har försäljningen ökat. Vid lågkonjunkturer, missväxt och när restriktioner införts så har försäljningen minskat.

Efter det förra sekelskiftet vidtogs flera social- och alkoholpolitiska åtgärder som minskade konsumtionen. Perioden med restriktioner under första världskriget påverkade försäljningen tydligt.

När systemet med motbok användes låg försäljningen på ungefär 4 liter per invånare 15 år och äldre. Efter andra världskriget ökade försäljningen för att nå en topp efter motbokens avskaffande 1955. Försäljningen sjönk sedan något för att därefter ta fart igen när mellanölet infördes år 1965, med en topp på 7,7 liter år 1976. När mellanölet avskaffades 1977 sjönk försäljningen och låg under en period på drygt 6 liter. Under 00-talet ökade försäljningen igen och under 2010-talet låg den ganska stabilt på drygt 7 liter.

Försäljningen av sprit

Sprit dominerade försäljningen fram till år 1989 då öl blev den dryck som det såldes mest av, mätt i ren alkohol. Ölets dominans sträckte sig fram till år 2002 då ölet passerades av vin. Sedan dess är vin den mest sålda drycken i landet.

Spritens andel av försäljningen låg på ungefär 90 procent i början av perioden. Därefter sjönk försäljningen av sprit fram till slutet av andra världskriget, för att



sedan ligga på ungefär samma nivå fram till mitten av 1970-talet. I slutet av perioden stod spriten för ungefär 15 procent av den totala försäljningen av alkoholdrycker mätt i ren alkohol.

Försäljningen av vin

Vin har däremot haft den omvända utvecklingen. Försäljningen var mycket liten fram till mitten av 1950-talet, då den började öka. Vinförsäljningen fortsatte sedan att öka fram till 2010-talet, då nivån stabiliserades. Därefter har den legat på ungefär 50 procent av den totala försäljningen, mätt i ren alkohol.

Försäljningen av öl

Försäljningen av öl ökade under slutet av 1800-talet och fram till förra sekelskiftet, för att därefter ligga på en lägre nivå fram till införandet av mellanölet 1965. Då ökade ölförsäljningen kraftigt. När mellanölet sedan avskaffades 1977 minskade den totala ölförsäljningen men både folköl och starköl ökade. Folkölet nådde en topp i mitten av 1990-talet. Därefter har försäljningen sjunkit kontinuerligt. Starkölsförsäljningen fortsatte däremot att öka för att stabiliseras på en hög nivå under de första decennierna på 2000-talet. Den totala ölförsäljningen låg då på ungefär samma nivå som under mellanölsperioden.